

VIII. FINACIJSKE OBAVIJESTI

1. MOGUĆNOSTI ISPLATE U GOTOVU NOVCU

U vezi s gotovinskim isplatama/uplatama treba voditi računa i o odredbama Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma.

Plaćanje u gotovini drugom obvezniku fiskalizacije, moguće je najviše do svote od 5.000,00 kn, po jednom računu (Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom, Nar. nov., br. 133/12. i 115/16.).

Osim toga Zakon o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16.) u članku 86. propisuje isplatu dohodaka na račun.

U nastavku se daje pregled načela isplata primitka fizičkim osobama.

Tablica 50. Način isplate primitaka fizičkim osobama u 2017.

ISPLATE KOJE SE MOGU OBAVITI NA ŽIRO-RAČUN ILI TEKUĆI RAČUN (ne u gotovini)	ISPLATE KOJE SE MOGU OBAVITI I U GOTOVU NOVCU	OBVEZNO NA ŽIRO-RAČUN
1	2	3
<p>1. plaće - dohodak od nesamostalnog rada (čl. 21. Zakona) - neoporezive plaće, naknade plaće i sve što se u poreznom smislu smatra plaćom, kao dnevnice, terenski dodatak, otpremnine i dr. u visini razlike iznad neoporezive svote, te poduzetnička plaća,</p>	<p>1. mirovine, novčani dodatci uz mirovinu od lokalne samouprave - zajam radniku ili članu društva</p>	<p>1. primitci na osnovi darivanja za zdravstvene potrebe, (čl. 8. st. 1. t. 4. Zakona)</p>
<p>2. primitci od kapitala (čl. 64. Zakona), - dividende i udjeli u dobitku - kamate, - izuzimanje na teret dobitka tekućeg razdoblja, - dohodak na osnovi opcijske kupnje dionica, - kapitalni dobitci (čl. 67.)</p>	<p>2. državne nagrade za sudjelovanje na olimpijskim igrama, svjetskim i europskim prvenstvima koje isplaćuje lokalna samouprava</p>	<p>2. primitci od samostalne djelatnosti, (obrta i slobodna zanimanja)</p>
<p>3. primitci od osiguranja (čl. 72), - životno osiguranje - dobrovoljno osiguranje</p>	<p>3. primitci osoba zaposlenih u inozemnim diplomatskim misijama i sl.</p>	<p>3. drugi dohodak (autorski honorari, naknade po ugovoru o djelu i ostale isplate koje se smatraju drugim dohotkom) (čl. 32. Zakona)</p>
<p>4. primitci od imovine i imovinskih prava (čl. 56), - prava industrijskog vlasništva</p>	<p>4. primitci koji se u skladu s čl. 8. ne smatraju dohotkom koji nisu navedeni u stupcu 1.: - obiteljske mirovine koje ostvaruju djeca nakon smrti roditelja, - državne nagrade i nagrade j. l. s., - socijalne potpore, - doplatak za djecu, - primitci osoba s invalidnošću, - potpore zbog uništenja imovine od elem. nepogoda, - nasljedstva i darovi, - primitci od prodaje osobne imovine, - odštete koje nisu u vezi s gospodarstvenom djelatnosti, - primitci na nagradnim natjecanjima i natjecanjima (samo ako su propisani pod jednakim uvjetima za sve građane), - potpore djeci u slučaju smrti roditelja, - primitci na osnovi osiguranja imovine, života i sl.,</p>	<p>4. primitci od najamnina i zakupnina nekretnina i pokretnih stvari - naknada za pravo građenja</p>
<p>5. primitci na koje se ne plaća porez na dohodak (čl. 9. Zakona): • učenika i studenata na redovitom školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga, • stipendije učenicima i studentima za vrijeme njihova redovitog školovanja, do propisane svote • športske stipendije, nagrade za usavršavanja i sportska ostvarenja i naknade sportašima amaterima prema posebnim propisima do propisanih svota,</p>	<p>5. isplate iz čl. 9. Zakona na koje se ne plaća porez na dohodak: - svote koje poslodavci isplaćuju radnicima do neoporezive svote: - dnevnice u zemlji i inozemstvu, terenski dodatak, pomorski dodatak, naknade prijevoznih troškova na i noćenja na službenom putu, prijevoz na posao i s posla mjesnim i međumjesnim prijevozom, naknade za korištenje privatnog automobila za službene svrhe (2,00 kn po kilometru), potpore zbog invalidnosti radnika, potpore obitelji u slučaju smrti radnika i radnicima u slučaju smrti člana obitelji, potpore zbog neprekidnog bolovanja, dar djetetu do 15. god. života, prigodne nagrade (regres, božićnica i sl.), jubilarne nagrade, naknade za odvojeni život, pomorski dodatak, otpremnine do 6.500,00 kn po godini staža ili jednokratno do 8.000,00 kn ili zbog profesionalne nesposobnosti za rad po godini staža, potpore za novorođenče te navedeni primitci koje sebi isplaćuju obrtnici i slobodna zanimanja</p>	

ISPLATE KOJE SE MOGU OBAVITI NA ŽIRO-RAČUN ILI TEKUĆI RAČUN (ne u gotovini)	ISPLATE KOJE SE MOGU OBAVITI I U GOTOVU NOVCU	OBVEZNO NA ŽIRO-RAČUN
1	2	3
	6. drugi dohodak koji ostvaruju osobe radom u sezonskim poslovima u poljoprivredi na temelju čl. 2. st. 2. Pravilnika o sadržaju i obliku ugovora o sezonskom radu u poljoprivredi i vrijednosnog kupona (Nar. nov., br. 64/12.), - povrat ambalaže i organizirano prikupljanje otpada (akcija zaštite).	5. primici od otuđenja posebnih vrsta imovine (otkup sekundarnih sirovina osim ambalaže i otpada prikupljenog u okviru akcija) iz čl. 59 ako posebnim propisom nije drukčije određeno
6. naknade za rad u vezi s izborom čije je održavanje propisano (do 1.600,00 po održanom izboru),	7. isplate predujma dohotka obrtnika i slobodnih zanimanja,	
7. svi primitci koji se poreznim odnosno fizičkim osobama isplaćuju iz proračuna RH.	8. isplate s osnove povrata pozajmica.	

Napomena:

U prekršajnim odredbama Zakona o porezu na dohodak (čl. 91. st. 1. t. 12.) je navedeno da će se za prekršaj kazniti novčanom kaznom od 10.000,00 do 50.000,00 kn "pravne i fizičke osobe koje isplate građanima ne obavljaju preko žiro-računa kod banke, a iznimno na tekući račun.

Dakle, misli se na dohotke građana, ali ne i ostalih fizičkih osoba - obrtnika i slobodnih zanimanja.

2. SPRJEČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORIZMA

Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (Nar. nov., br. 87/08. i 25/12., dalje: Zakon) kao obveznike primjene navodi **pravne i fizičke osobe koje obavljaju poslove** u okviru sljedećih profesionalnih djelatnosti: odvjetnik, odvjetničko društvo i javni bilježnik; revizorsko društvo i samostalni revizor; fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja.

Postoje i ograničenja **gotovinske naplate** koja se odnosi se na sve pravne i fizičke osobe koje, obavljajući registriranu djelatnost, u nekim transakcijama primaju gotov novac. Prema tom ograničenju u poslovanju gotovim novcem, **ne smiju se u Republici Hrvatskoj obavljati naplate u gotovini u iznosu koji prelazi 105.000,00 kn odnosno u poslovima s nerezidentima u vrijednosti koja prelazi 15.000,00 EUR prilikom: prodaje robe i pružanja usluga; prodaje nekretnina; primanja zajmova; prodaje prenosivih vrijednosnih papira ili udjela.**

3. STOPA ZATEZNE I UGOVORNE KAMATE

3.1. NAČIN OBRAČUNA KAMATA

Od 1. siječnja 2008. sukladno odredbama ZOO-a (čl. 1164.) prestala je važiti većina odredaba Zakona o kamata (Nar. nov., br. 94/04.), međutim odredba čl. 3. je i dalje u primjeni. Prema čl. 3. Zakona o kamata koji je stupio na snagu 20. srpnja 2004., pri obračunu zatezne kamate za godinu primjenjuje se matematički model (1):

$$K = C \times p \times n / 100 \quad (1)$$

$$K = C \times p \times d / 36.500 \quad (2)$$

gdje oznake imaju sljedeće značenje:

K = zatezna kamata

p = stopa zatezne kamate

C = glavnica

n = broj godina.

d = broj dana

Za obračunsko razdoblje kraće od jedne godine primjenjuje se kalendarski broj dana za tu godinu i matematički izraz pod (2).

To znači da za izračun zatezne kamate nije dopuštena primjena konformne metode niti u ispod godišnjem razdoblju već se primjenjuje proporcionalni (jednostavni) način obračuna.

Napomena:

Opširnije o tome pisali smo u časopisu RRiF, br. 8/04., str. 44., 12/08., str. 23. i 10/11., str. 74., gdje je navedeno i vjerodostojno tumačenje čl. 3. st. 1. Zakona o zateznim kamata (Nar. nov., br. 58/04.) te u Priručniku o kamata. Također u RRiF-u br. 10/16., str. 158 i 4/16. str. 154.

3.2. PREGLED STOPA ZATEZNIH KAMATA OD 1982. - 2013.

U nastavku se daje pregled stopa zateznih kamata po ugovorima u privredi za razdoblje od 1982. - 2014.

Tablica 51. Pregled stopa zateznih kamata po ugovorima u privredi za razdoblje od 1982. - 1989.

Razdoblje	Visina propisane stope	Službeni list
do 16. 04. 1982. god.	25% godišnje	19/83.
od 17. 04. 1982. god. do 29. 07. 1983. g.	25% godišnje	19/83.
od 30. 07. 1983. god. do 05. 10. 1984. g.	35% godišnje	40/83.
od 06. 10. 1984. god. do 29. 03. 1985. g.	62% godišnje	53/84.
od 30. 03. 1985. god. do 30. 06. 1985. g.	71% godišnje	15/85.
od 01. 07. 1985. god. do 22. 11. 1985. g.	84% godišnje	32/85.
od 23. 11. 1985. god. do 21. 03. 1986. g.	73% godišnje	62/85.
od 22. 03. 1986. god. do 25. 04. 1986. g.	80% godišnje	14/86.
od 26. 04. 1986. god. do 25. 07. 1986. g.	86% godišnje	23/86.
od 26. 07. 1986. god. do 16. 04. 1987. g.	66% godišnje	42/86.
od 17. 04. 1987. god. do 30. 06. 1987. g.	113,4% god.	23/87.
od 01. 07. 1987. god. do 30. 09. 1987. g.	128,8% god.	42/87.
od 01. 10. 1987. god. do 31. 12. 1987. g.	183,4% god.	63/87.
od 01. 01. 1988. god. do 31. 01. 1988. g.	151,2% god.	
od 01. 02. 1988. god. do 29. 02. 1988. g.	67,2% godišnje	10/88.

Razdoblje	Visina propisane stope	Službeni list	Razdoblje	Visina propisane stope	Službeni list
od 01. 03. 1988. god. do 04. 03. 1988. g.	141,4% godišnje	16/88.	od 01. 04. 1989. god. do 30. 04. 1989. g.		
od 05. 03. 1988. god. do 31. 03. 1988. g.	151,5% godišnje	16/88.	– za privredu	28,3% mjesečno + 8% godišnje	minimalno
od 01. 04. 1988. god. do 30. 04. 1988. g.	169,5% godišnje	21/88.	od 01. 05. 1989. god. do 31. 05. 1989. g.		
od 01. 05. 1988. god. do 27. 05. 1988. g.	175,5% godišnje	28/88.	– za privredu	25% mjesečno + 8% godišnje	minimalno
od 28. 05. 1988. god. do 31. 05. 1988. g.	181,5% godišnje		od 01. 06. 1989. god. do 23. 06. 1989. g.		
od 01. 06. 1988. god. do 30. 06. 1988. g.	99% godišnje		– za privredu	30,4% mjesečno + 8% godišnje	minimalno
od 01. 07. 1988. god. do 31. 07. 1988. g.	356% godišnje	41/88.	od 24. 06. 1989. god. do 30. 06. 1989. g.	29,8% mjesečno + 8% godišnje	minimalno
od 01. 08. 1988. god. do 31. 08. 1988. g.	432% godišnje	44/88.	od 01. 07. 1989. god. do 31. 07. 1989. g.	31,3% mjesečno + 8% godišnje	minimalno
od 01. 09. 1988. god. do 30. 09. 1988. g.	712,5% godišnje	54/88.	od 01. 08. 1989. god. do 31. 08. 1989. g.	28,3% mjesečno + 8% godišnje	minimalno
od 01. 10. 1988. god. do 31. 10. 1988. g.	564% godišnje	59/88.	od 01. 09. 1989. god. do 30. 09. 1989. g.	48,0 mjesečno + 8% godišnje	minimalno
od 01. 11. 1988. god. do 30. 11. 1988. g.	29,25% mjesečno	66/88.	od 07. 10. 1989. god. do 31. 10. 1989. g.	34,08% mjesečno	37/89.
od 01. 12. 1988. god. do 08. 12. 1988. g.	20,7% mjesečno		od 01. 11. 1989. god. do 10. 11. 1989. g.	34,08% mjesečno	37/89.
od 09. 12. 1988. god. do 31. 12. 1988. g.	13,3% mjesečno + 8% godišnje	minimalno	od 11. 11. 1989. god. do 30. 11. 1989. g.	57,6% mjesečno	70/89.
od 01. 01. 1989. god. do 31. 01. 1989. g.	13,4% mjesečno + 8% godišnje	minimalno	od 01. 12. 1989. god. do 31. 12. 1989. g.	53,4% mjesečno	
od 01. 02. 1989. god. do 28. 02. 1989. g.	15,2% mjesečno + 8% godišnje	minimalno			
od 01. 03. 1989. god. do 03. 03. 1989. g.	21,7% mjesečno + 8% godišnje	minimalno			
od 04. 03. 1989. god. do 31. 03. 1989. g.					
	– za privredu	16,7% mjesečno + 8% godišnje			minimalno

Napomena:

Zatezne kamate po ponudenoj metodi tablica mogu se primijeniti samo za privredu do 6. 10. 1989. Poslije 6. 10. 1989. tablice jednako vrijede za privredu i izvanprivredu.

Tablica 52. Pregled zateznih kamata i eskontnih stopa od 1990. do 2007. godine

ZATEZNE KAMATE (ZAKONSKE) ZA RAZDOBLJE	ZATEZNE KAMATE ZA POREZ NA PROMET, CARINE I DRUGE PRISTOJBE ZA RAZDOBLJE	ESKONTNA STOPA ZA RAZDOBLJE
(1)	(2)	(3)
01.01.1990. – 30.06.1990. 28,08 % godišnje	01.01.1990. – 31.01.1991. 0,1% dnevno	01.01.1990. – 30.06.1990. 23,40% godišnje
01.07.1990. – 12.10.1990. 16,80% godišnje	01.02.1991. – 23.07.1991. 0,5% dnevno	01.07.1990. – 12.10.1990. 14% godišnje
13.10.1990. – 09.11.1990. 30% godišnje	24.07.1991. – 15.11.1991. 0,1% dnevno	13.10.1990. – 09.11.1990. 25% godišnje
10.11.1990. – 31.03.1991. 36% godišnje	16.11.1991. – 25.06.1992. 0,5% dnevno	10.11.1990. – 31.03.1991. 30% godišnje
01.04.1991. – 31.12.1991. 48% godišnje	26.06.1992. – 30.06.1992. 27,95% mjesečno	01.04.1991. – 31.12.1991. 40% godišnje
01.01.1992. – 30.04.1992. 14,88% mjesečno	01.07.1992. – 31.07.1992. 24,05% mjesečno	01.01.1992. – 30.04.1992. 12,4% mjesečno
01.05.1992. – 31.05.1992. 18% mjesečno	01.08.1992. – 31.08.1992. 27,82% mjesečno	01.05.1992. – 31.05.1992. 15% mjesečno
01.06.1992. – 30.06.1992. 25,80% mjesečno	01.09.1992. – 30.09.1992. 26,39% mjesečno	01.06.1992. – 30.06.1992. 21,5% mjesečno
01.07.1992. – 31.07.1992. 22,20% mjesečno	01.10.1992. – 31.10.1992. 31,85% mjesečno	01.07.1992. – 31.07.1992. 18,5% mjesečno
01.08.1992. – 31.08.1992. 25,68% mjesečno	01.11.1992. – 31.12.1992. 36,79% mjesečno	01.08.1992. – 31.08.1992. 21,4% mjesečno
01.09.1992. – 30.09.1992. 24,36% mjesečno	01.01.1993. – 28.02.1993. 28,6% mjesečno	01.09.1992. – 30.09.1992. 20,3% mjesečno
01.10.1992. – 31.10.1992. 29,40% mjesečno	01.03.1993. – 31.08.1993. 32,5% mjesečno	01.10.1992. – 31.10.1992. 24,5% mjesečno
01.11.1992. – 31.12.1992. 33,96% mjesečno	01.09.1993. – 30.09.1993. 37,05% mjesečno	01.11.1992. – 31.12.1992. 28,3% mjesečno
01.01.1993. – 28.02.1993. 26,4% mjesečno	01.10.1993. – 07.10.1993. 27,3% mjesečno	01.01.1993. – 28.02.1993. 22% mjesečno
01.03.1993. – 31.08.1993. 30% mjesečno	08.10.1993. – 30.11.1993. 3,9% mjesečno	01.03.1993. – 31.08.1993. 25% mjesečno
01.09.1993. – 30.09.1993. 34,2% mjesečno	01.12.1993. – 31.12.1993. 10,5% mjesečno	01.09.1993. – 30.09.1993. 28,5% mjesečno

HRVATSKI RAČUNOVODSTVENI SUSTAV

VII. izdanje 2016.

U ovoj su knjizi tiskani izmijenjeni i dopunjeni Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI) koji se primjenjuju za izvještajna razdoblja koja započinju 1. siječnja 2016., i to u pročišćenju verziji, te važeći Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI), također u pročišćenju verziji. Uz to se daje i pročišćeni tekst novog Zakona o računovodstvu koji se primjenjuje od 1. siječnja 2016. godine te kratki komentar tog Zakona.

Opseg priručnika: 1.102 str.

Cijena (s PDV-om)

tiskano izdanje 294,00 kn
e-knjiga 300,00 kn



ZATEZNE KAMATE (ZAKONSKE) ZA RAZDOBLJE		ZATEZNE KAMATE ZA POREZ NA PROMET, CARINE I DRUGE PRISTOJBE ZA RAZDOBLJE				ESKONTNA STOPA ZA RAZDOBLJE	
(1)		(2)				(3)	
01.10.1993. – 07.10.1993.	25,2% mjesečno	01.01.1994. – 31.01.1994.		178,84% godišnje		01.10.1993. – 07.10.1993.	21% mjesečno
08.10.1993. – 21.10.1993.	3,6% mjesečno	01.02.1994. – 28.02.1994.		211,22% godišnje		08.10.1993. – 30.11.1993.	3% mjesečno
22.10.1993. – 30.11.1993.	9% mjesečno	01.03.1994. – 10.03.1994.		46,40% godišnje		01.12.1993. – 31.12.1993.	2,5% mjesečno
01.12.1993. – 31.12.1993.	8,5% mjesečno	11.03.1994. – 31.03.1994.		46,12% godišnje		01.01.1994. – 31.01.1994.	13,75% godišnje
01.01.1994. – 31.01.1994.	124,26% godišnje	01.04.1994. – 30.06.1994.		36% godišnje		01.02.1994. – 28.02.1994.	15,33% godišnje
01.02.1994. – 03.02.1994.	144,53% godišnje	01.07.1994. – 31.12.1994.		30% godišnje		01.03.1994. – 03.05.1994.	11% godišnje
04.02.1994. – 28.02.1994.	56,59% godišnje	Zatezna kamata na porez, prizrez, doprinose i druge javne prihode*		Zatezna kamata na carine i druge uvozne pristojbe*		04.05.1994. – 30.06.1994.	9,5% godišnje
01.03.1994. – 10.03.1994.	47,98% godišnje					01.01.1995. – 28.03.1995.	30% godišnje
11.03.1994. – 31.03.1994.	47,18% godišnje	29.03.1995. – 07.05.1996.	24% godišnje	08.05.1996. – 30.06.2002.	18% godišnje	01.08.1996. – 11.03.1997.	6,5% godišnje
01.04.1994. – 30.06.1994.	30% godišnje	08.05.1996. – 30.06.2002.	18% godišnje	01.07.2002. – 31.12.2007.	15% godišnje	12.03.1997. – 23.03.1999.	5,9% godišnje
01.07.1994. – 07.05.1996.	22% godišnje	01.07.2002. – 31.12.2007.	15% godišnje	Kamata na povrat poreza, carina, doprinosa i dr.		24.03.1999. – 10.04.2000.	7,9% godišnje
08.05.1996. – 10.09.1996.	24% godišnje					11.09.1996. – 30.06.2002.	6,5% godišnje
11.09.1996. – 30.06.2002.	18% godišnje			01.07.2002. – 31.12.2007.	7,5% godišnje	23.10.2002. – 31.12.2007.	4,5% godišnje
01.07.2002. – 31.12.2007.	15% godišnje						
Nastavak u tablici 55.							

Tablica 53. Pregled eskontnih stopa i zateznih kamata od 2008. do 31. srpnja 2015. za isporuke dobara i usluga nastale prije 30. lipnja 2013. i ostale odnose.

MJESEC/ GODINA	ESKONTNA STOPA HNB U %		ZATEZNA KAMATA*	
			Između poduzetnika	Između poduzetnika, državnih tijela, građana i drugih osoba
	mjesečna	god.	god.	god.
2008.	–	9,0	17,0	14,0
2009.	–	9,0	17,0	14,0
2010.	–	9,0	17,0	14,0
1. - 6. 2011.	–	9,0	17,0	14,0
7. - 12. 2011.	–	7,0	15,0	12,0
2012.	–	7,0	15,0	12,0
1. 1. do 29. 6. 2013.	–	7,0	15,0	12,0
od 30. 6. 2013. do 31. 12. 2013.	–	7,0	15,0	12,0
2014.	–	7,0	15,0	12,0
1. 1. - 31. 7. 2015.	–	7,0	15,0	12,0

* Vrijedi za ugovorne obveze nastale prije 30. 6. 2013.

Napomena:

Za razdoblje nakon 30. lipnja 2013. vidjeti pregled kamata pod točkom 3.4.

3.3. STOPE ZATEZNIH KAMATA DO 29. LIPNJA 2013. ZA PODUZETNIKE

Prema Zakonu o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (Nar. nov., br. 108/12., 144/12., 81/13. i 112/13. dalje: ZFPPN) iz lipnja 2013. izmijenjen je način utvrđivanja stope zakonskih i ugovornih zateznih kamata između poduzetnika te između poduzetnika i osoba javnog prava.

Odredbe navedenog propisa primjenjuju se na ugovorne obveze od 30. lipnja 2013. za obračun zakonskih zateznih kamata i ugovornih zateznih kamata između poduzetnika, odnosno poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze, pod uvjetom da je do isporuke robe ili pružanja usluge došlo 30. lipnja 2013. ili kasnije, dok se na isporuke nastale prije 30. lipnja 2013. primjenjuju odredbe Zakona o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 35/05., 41/08. i 125/11., dalje: ZOO)

Odredbe čl. 29. ZOO-a (kojima je ranije, na jedinstven način, bilo uređeno pitanje obveze isplate zateznih kamata) i dalje ostaju na snazi i primjenjuju se na sve »ostale odnose« (između građana, između poduzetnika i građana za zakašnjenje u plaćanju javnih prihoda), osim na novčane obveze između poduzetnika odnosno poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze (a koji su uređeni čl. 12.a ZFPPN-a kao posebnim propisom).

To konkretno znači da se na sve ugovorne obveze koje su nastale (sklopljene) prije 30. lipnja 2013. (zaključno s 29. lipnja 2013.) primjenjuju odredbe ZOO-a o zateznim kamata, odnosno kod kašnjenja s ispunjenjem novčane obveze u odnosima između poduzetnika – trgovaca te trgovaca i osoba javnog prava, u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze, stopa zateznih kamata od 15% (a ne stope utvrđene prema odredbama ZFPPN) ali uz uvjet da je i isporuka robe ili usluge obavljena prije 30. lipnja 2013. (tablica 52.).

Ako je isporuka robe ili usluge obavljena 30. lipnja 2013. ili nakon toga datuma, vjerovnik od dužnika u slučaju kašnjenja s plaćanjem može naplatiti zateznu kamatu prema, stopama iz tablice 53.

3.4. STOPE ZATEZNIH KAMATA OD 30. LIPNJA 2013. DO 31. SRPNJA 2015. ZA ODOSE IZMEĐU PODUZETNIKA I OSOBA JAVNOG PRAVA

„Prema objavi HNB-a (Nar. nov., br. 86/13.), „prosječna kamatna stopa“ za referentno razdoblje od 1. prosinca 2012. do 31. svibnja 2013. je 5,40%. – stoga je „referentna stopa“ za razdoblje od 30 lipnja 2013 do 31. prosinca 2013. - 4,40%.

Prema objavi HNB-a (Nar. nov. br. 1/14.) »prosječna kamatna stopa« (za referentno razdoblje od 1. lipnja 2013. do 30. studenoga 2013. je 5,35%. – stoga je »referentna stopa« u razdoblju od 1. siječnja 2014. do 30. lipnja 2014. bila 4,35%.

Prema objavi HNB-a (Nar. nov., br. 80/14.) „prosječna kamatna stopa“ za referentno razdoblje od 1. prosinca 2013. do 31. svibnja 2014. je 5,29%. Stoga je „

referentna stopa“ u razdoblju od 1. srpnja do 31. prosinca 2014. - 4,29%.

S obzirom da je u odnosima između poduzetnika te poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze zakonska zatezna kamata jednaka referentnoj stopi uvećanoj za 8 postotnih poena **zakonska zatezna kamatna stopa od 30. lipnja 2013. do 31. prosinca 2013. obračunava se prema stopama iz tablice 50.**

Napomena:

- od 30. lipnja 2013. stopu zatezne kamate više nije moguće ugovarati u odnosima između poduzetnika i osoba javnog prava već samo u odnosima između poduzetnika, a u takvim odnosima **ugovorena stopa zatezne kamate može biti samo do visine zakonske zatezne kamate, ali ne i iznad toga.**
- **Za isporuke roba i usluga obavljenih prije 30 lipnja 2013 (zaključno s 29. lipnja 2013). ako je nastalo kašnjenje u roku plaćanja primjenjuje se stara stopa od 15%.**

Tablica 54. Stopa zakonske zatezne kamate koja se obračunava pri zakašnjenju s plaćanjem u odnosima IZMEĐU PODUZETNIKA kao i između poduzetnika i osoba javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze za isporuke robe ili usluge obavljene 30. lipnja 2013. te do 31. srpnja 2015.

RAZDOBLJE	KAMATNA STOPA (godišnja)
do 30. lipnja 2013. (zaključno sa 29. 06. 2013.)	15%
od 30. lipnja do 31. prosinca 2013.,	12,40% (5,40 – 1 + 8)
od 1. siječnja 2014. do 30. lipnja 2014.	12,35% (5,35 – 1 + 8).
od 1. srpnja 2014. do 31. prosinca 2014.	12,29% (5,29 – 1 + 8).
od 1. siječnja 2015. do 30. lipnja 2015.	12,14% (5,14 – 1 + 8).
od. 1. srpnja 2015. do 31. srpnja 2015.	12,13% (5,13 – 1 + 8)

3.5. STOPE ZATEZNIH KAMATA OD 1. KOLOVOZA 2015.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima (Nar. nov. br. 78/15.) promijenjen je Zakon o obveznim odnosima, Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi te Zakon o potrošačkom kreditiranju.

Bilješke

Dotadašnji tekst Zakona o obveznim odnosima (ZOO) bio je objavljen u Nar. nov. br. 35/05., 41/08. i 125/11., Zakona o financijskom poslovanju i prestečajnoj nagodbi (ZFPiPN) u Nar. nov. br. 108/12., 144/12., 81/13. i 112/13., a Zakona o potrošačkom kreditiranju u Nar. nov. br. 75/09. 112/12., 143/13., 14/13. i 9/15.

Zatezne kamate određuju se polugodišnje na temelju **prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih za razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunane za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu.**

Tako je izmjenama ZOO-a i ZFPiPN-a **ujednačene su visine stope zakonskih zatezних kamata** za odnose iz trgovačkih ugovora i ugovora između trgovca i osobe javnog prava s visinom stope zakonskih zateznih kamata koja se primjenjuje na poslovne transakcije između poduzetnika i poduzetnika i osobe javnog prava u kojima je osoba javnog prava dužnik novčane obveze.

Referentno razdoblje za određivanje zatezne kamatne stope je propisano je st. 9. čl. 26. Zakona o obveznim odnosima i st. 5. čl. 12.a Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi i to:

- za objavu 1. siječnja obuhvaća razdoblje od 1. svibnja do 31. listopada, a
- za objavu od 1. srpnja obuhvaća razdoblje od 1. studenoga do 30. travnja.

Hrvatska narodna banka obvezna je objaviti te prosječne kamatne stope za referentna razdoblja 1. siječnja i 1. srpnja, a iznimno u 2015. dana 1. kolovoza prosječnu kamatnu stopu na stanje kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima za referentno razdoblje od 1. studenoga 2014. do 30. travnja 2015., a koja se primjenjuje od 1. kolovoza do 31. prosinca 2015.

Hrvatska narodna banka (Nar. nov., br. 85/15.) objavila je *prosječnu kamatnu stopu na stanje kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima* za referentno razdoblje od 1. studenoga 2014. do 30. travnja 2015., a koja se primjenjuje za određivanje zatezne kamate od 1. kolovoza do 31. prosinca 2015. u visini od **5,14%**.

Hrvatska narodna banka u (Nar. nov., br. 140/15.) objavila je *prosječnu kamatnu stopu na stanje kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima* za referentno razdoblje od 1. svibnja 2015. do 31. listopada 2015., a koja se primjenjuje od 1. siječnja do 30. lipnja 2016. u visini od **5,05%**.

Tablica 55. Stope zateznih kamata koje se obračunavaju na zakašnjenje plaćanja od 1. kolovoza 2015. do 30. lipnja 2017. između poduzetnika te poduzetnika i osoba javnog prava i u ostalim odnosima

Godišnja kamatna stopa				
Razdoblje	Propis	Ugovori između trgovaca	Ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	Ostali odnosi za zakašnjenje u plaćanju javnih prihoda, građani međusobno, pravne osobe i građani i sl.
Od 1. 8. do 31.12.2015.	Čl. 29. ZOO-a	10,14% (5,14+5)	10,14% (5,14+5)	8,14% (5,14+3)
	Čl. 3. ZFPiPN-a	10,14% (5,14-3+8)	10,14% (5,14-3+8)	
Od 1.1. do 30. 6. 2016.	Čl. 29. ZOO-a	10,05% (5,05+5)	10,05% (5,05+5)	8,05% (5,05+3)
	Čl. 3. ZFPiPN-a	10,05% (5,05-3+8)	10,05% (5,05-3+78)	
Od 1.7. do 31.12.2016.	Čl. 29. ZOO-a	9,88% (4,88+5)	9,88% (4,88+5)	7,88% (4,88+3)
	Čl. 3. ZFPiPN-a	9,88% (4,88-3+8)	9,88% (4,88-3+8)	
Od 1.1. do 30. 6. 2017.	Čl. 29. ZOO-a	9,68% (4,68+5)	9,68% (4,68+5)	7,68% (4,68+3)
	Čl. 3. ZFPiPN-a	9,68% (4,68-3+8)	9,68% (4,68-3+8)	

3.6. PREGLED UGOVORNIH KAMATA

Ugovorne kamate predstavljaju cijenu za korištenje tuđim novčanim ili materijalnim sredstvima. Kako im i samo ime kaže, prepuštene su ugovaranju samih ugovornih strana i o njima samima ovisi hoće li ih ugovoriti ili ne. Kod trgovačkih ugovora o zajmu (novčanom ili robnom), za razliku od građanskih ugovora, dužnik kamate duguje i ako nisu posebno

ugovorene, ali nema zakonskih zapreka da ugovorne strane ovu kamatu, ako to žele, ugovorom isključe.

Prema izmjenama čl. 29 st. 6. ZOO-a (Nar. nov., br. 78/15. od 1. kolovoza 2015., ako su ugovorene kamate veće od zateznih ne mogu se obračunavati nakon dospjeća („i ne mogu teći poslije dužnikova zakašnjenja”).

U nastavku se daje pregled ugovornih kamatnih stopa od 1. srpnja 2011.

Tablica 56. Stope ugovornih kamata od 1. srpnja 2011. do 30. lipnja 2017.

Godišnja kamatna stopa				
Razdoblje	Opis	Između trgovaca	Između trgovaca i osoba javnog prava	Između osoba od kojih barem jedan nije trgovac (građani i druge osobe)
Od 1.7. 2011. do 31.7.2015.	Najviša dopuštena	18%	18%	12%
	Ako je ugovorena ali nije određena	7,5%		3%
Od 1. 8. do 31.12.2015.	Najviša dopuštena	17,745% (10,14+(10,14x0,75))	17,745% (10,14+(10,14x0,75))	12,21% (8,14+(8,14x0,5))
	Ako je ugovorena ali nije određena	5,07% (10,14/2)		2,035% (8,14/4)
Od 1.1. do 30. 6. 2016.	Najviša dopuštena	17,5875% (10,05+(10,05x0,75))	17,5875% (10,05+(10,05x0,75))	12,075% (8,05+(8,05x0,5))
	Ako je ugovorena ali nije određena	5,025% (10,05/2)		2,0125% (8,05/4)
Od 1.7. do 31.12.2016.	Najviša dopuštena	17,29% (9,88+(9,88x0,75))	17,29% (9,88+(9,88x0,75))	11,82% (7,88+(7,88x0,5))
	Ako je ugovorena ali nije određena	4,94% (9,88/2)		1,97% (7,88/4)
Od 1.1. do 30. 6. 2017.	Najviša dopuštena	16,94% (9,68+(9,68x0,75))	16,94% (9,68+(9,68x0,75))	11,52% (7,68+(7,68x0,5))
	Ako je ugovorena ali nije određena	4,84% (9,68/2)		1,92% (7,68/4)

3.7. ZAJMOVI, KAMATE I POREZI

Kamatne stope se slobodno ugovaraju, ali do visine najviše stope ugovorenih kamata koje proizlaze iz čl. 26. ZOO-a vodeći računa o tome jesu li ugovaratelji trgovci ili građani (vidjeti pregled stopa na prethodnim stranicama). Kad je u pitanju zajmovni odnos poduzetnik – fizička osoba, treba imati na umu minimum kojeg određuju porezni propisi.

1. Ako zajam daje pravna osoba i obrtnik svojim zaposlenicima, članovima društva ili drugim fizičkim osobama, treba ugovoriti minimalno kamatu od 3% godišnje sukladno čl. 7. st. 1. i čl. 39. st. 2. t. 5.) Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16.) kako ne

bi morali obračunati dohodak u naravi i na to platiti porez (prirez i doprinose). Od 1. srpnja 2013. kamata je oslobođena PDV-a (prema čl. 40. st. 1. t.b) Zakona o PDV -u (Nar. nov., br. 73/13. - 115/16.)

2. Za obračun kamata (ako su ugovorene) zajmodavac NE treba ispostaviti račun osim na zahtjev primatelja isporuke. Navedeno proizlazi iz čl. 78. st. 3. Zakona o PDV-u.

3. Fizičke osobe mogu bez kamata dati zajam pravnoj osobi, a primjenjuje se također odredba čl. 26. ZOO-a i najviša stopa kamata.

Prilikom isplata kamata fizičkim osobama trgovačko društvo mora obračunati i obustaviti porez na dohodak od kamata po odbitku po stopi od 12% i

odgovarajući prirez (čl. 70. st. 1. Zakona o porezu na dohodak, Nar. nov., br. 115/16.).

4. Ako kamate plaćaju domaći poduzetnici inozemnim nebankarskim pravnim osobama (osim za kamate za nabavu opreme ili nabave dobara na robni kredit, te kamata koje se plaćaju inozemnim bankama ili drugim financijskim institucijama), pri plaćanju obračunavaju i plaćaju **porez po odbitku** od 15% iz svote kamate (čl. 31. Zakona o porezu na dobit – Nar. nov., br. 177/04. do 115/16.), osim ako je u primjeni međunarodni ugovor kad se postupa prema njemu. Za to domaći isplatiatelj treba osigurati propisanu potvrdu (v. Pravilnik o porezu na dobit - Nar. nov., br. 95/05. do 1/17.). Detaljnije o tome u RRiF-u br. 12/16., str. 51.

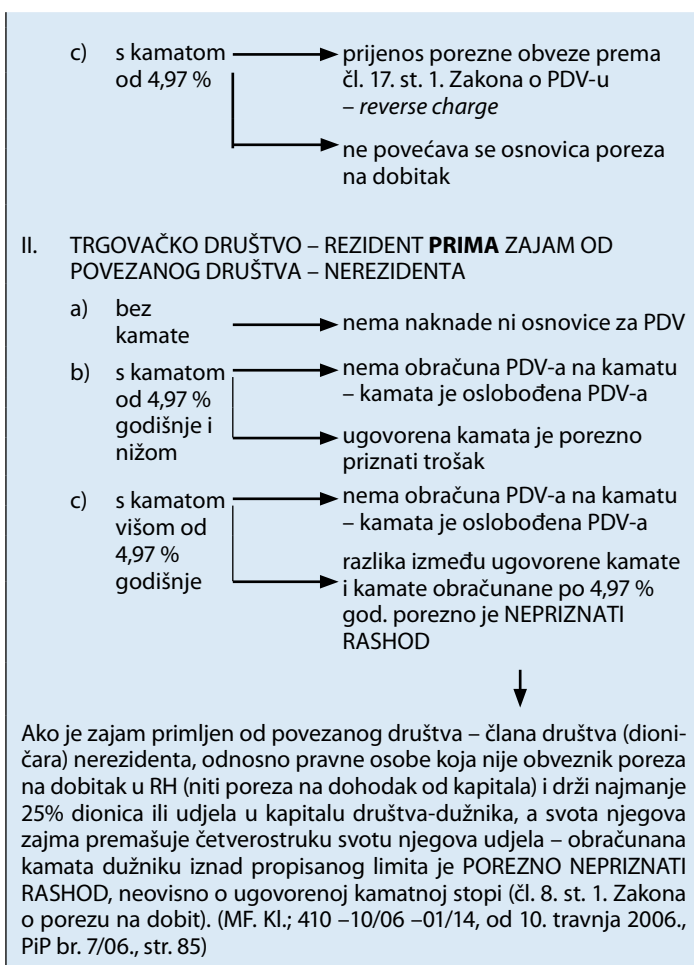
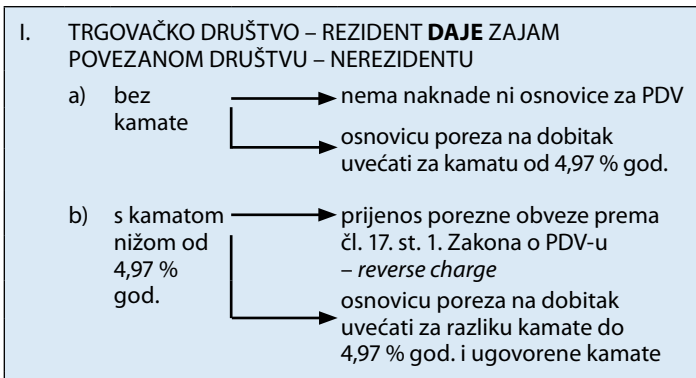
Ako se **kamata isplaćuje povezanim društvima iz EU**, tada se od 1. srpnja 2013. ne obračunava porez po odbitku ako su ispunjeni uvjeti iz čl. 31. b) – d) Zakona o porezu na dobit. Navedeno oslobođenje primjenjuje se ako isplatiatelj u trenutku isplate ima potvrdu mjerodavnog poreznog tijela o tome da je primatelj navedene naknade porezni obveznik i druge dokaze.

Ako se kamate isplaćuju inozemnim fizičkim osobama koje su dale zajmove poduzetnicima, porez na dohodak od kamata po odbitku obračunava se uz uvažavanje odredbi ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ako se primjenjuje (vidi pregled ugovora).

5. Kamate koje su ostvarene u poslovnim bankama, štedionicama i štedno-kreditnim zadrugama na kunsku i deviznu štednju, na pologe (po viđenju i oročene) na žiro, tekućem ili deviznom računu građana, kamate od zajmova, kamate po vrijednosnim papirima, po udjelu prihoda investicijskog fonda ako se oporezuju kao udjeli u dobitku, smatraju se dohotkom od kapitala.

6. Zatezne kamate između povezanih osoba za dužnika su porezno NEPRIZNATI rashod prema čl. 7. st. 1. t. 9. Zakona o porezu na dobit, neovisno o tome je li ih zaračunalo tuzemno ili inozemno povezano društvo (vjerovnik) i neovisno o tome po kojoj je stopi zatezna kamata obračunana.

7. Kamate na zajmove između povezanih osoba, sukladno čl. 14. Zakona o porezu na dobit i čl. 37. Pravilnika o porezu na dobit, odnose se na zajmove između rezidenta i nerezidenta. Pritom razlikujemo nekoliko slučajeva za 2017. godinu.



8. Na povezane osobe između rezidenata primjenjuju se također odredbe navedene u prethodnoj točki (t. 7.) u slučaju kad je povezana osoba u povlaštenom poreznom položaju sukladno čl. 13. st. 5. Zakona o porezu na dobit ako:

- plaća porez na dobit po stopama koje su niže od propisane stope ili je oslobođena od plaćanja poreza na dobit, ili
- ima u poreznom razdoblju pravo na prijenos poreznog gubitka iz prethodnih poreznih razdoblja.

Napomena:

O računovodstvenom i poreznom položaju kamata smo pisali u časopisu RRiF br. 10/11., str. 74., 11/11., str. 122. i 9/14., str. 37.

4. UGOVOR O ZAJMU

Pravne osobe mogu davati zajmove (u novcu) drugim pravnim ili fizičkim osobama. Zajmodavac se može obvezati da uz glavnicu duguje i kamatu (čl. 500. ZOO).

Najviša dopuštena ugovorna kamatna stopa kod zajmova koje pravne osobe odobravaju fizičkim osobama prema čl. 26. st. 1. ZOO-a ne može biti viša od godišnje stope zakonskih zateznih kamata koja je za te odnose vrijedila na dan sklapanja ugovora odnosno na dan promjene ugovorne kamatne stope ako je ugovorena promjenjiva kamatna stopa, uvećana za polovinom te stope.

"XY" d.d., OIB 46900760001, Zagreb, Avenija Dubrovnik 7 zastupano po direktoru Ivanu Iviću (dalje: Zajmodavac)

i Ante Antin, OIB 12345678901, Zagreb, Zagrebačka 5 (dalje: Zajmoprimac) sklopili su dana 25. 1. 2017. ovaj

UGOVOR O ZAJMU

Članak 1.

Zajmodavac odobrava Zajmoprimcu kratkoročni zajam u svoti od 24.000,00 kn (slovima: dvadesetčetiristisuće kuna). Navedena svota biti će isplaćena Zajmoprimcu u gotovini 1. 2. 2017.

(Alternativa: Navedena svota biti će 1. 2. 2017. uplaćena na tekući račun Zajmoprimca u "ZB" banci, broj računa: _____).

Članak 2.

Zajam se daje na rok od 10 mjeseci uz kamatu od 3% godišnje.

Članak 3.

Zajmoprimac će na ime osiguranja povrata zajma dati zajmodavcu običnu zadužnicu s jamcem platcem, treće solventne osobe na svotu od 30.000,00 kn (slovima: tridesettisuća kuna).

Članak 4.

Zajmoprimac se obvezuje vratiti zajam do 1. 10. 2017. Zajam se otplaćuje u tri jednake rate, počevši od 1. 8. 2017., a prema planu otplate. Plan otplate zajma sastavni je dio ugovora.

Članak 4.

Rok vraćanja zajma ugovorne stranke mogu sporazumno promijeniti. Zajmodavac i zajmoprimac u tom slučaju sastavljaju aneks ugovora.

Članak 5.

Za moguće nastale sporove iz ovog ugovora ugovorne strane sporazumno utvrđuju nadležnost suda u Zagrebu.

Članak 6.

Ovaj ugovor sastavljen je u 2 (dva) primjeraka, od kojih za svaku ugovornu stranu po jedan primjerak.

U Zagrebu 25. 1. 2017.

ZAJMOPRIMAC:

ZAJMODAVAC:

5. DEVIZNO POSLOVANJE

Poslovanje stranom gotovinom i kunskom gotovinom i čekovima u odnosima između deviznog rezidenta i nerezidenta uređeno je sljedećim aktima:

- Zakon o deviznom poslovanju (Nar. nov. br., 96/03. do 76/13.)
- Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (Nar. nov., br. 87/08. i 25/12.)
- Odluka o načinu podizanja i polaganja strane gotovine i čekova na račun otvoren u banci (Nar. nov., br. 48/10.)
- Odluka o plaćanju i naplati u stranim sredstvima plaćanja u zemlji (Nar. nov., br. 111/05. i 16/15.).

5.1. STRANA GOTOVINA I ČEKOVI

Naplata

Rezidenti mogu primiti naplatu u poslovima sa nerezidentima u gotovini u kunama, stranoj gotovini i čekovima. Ograničenja postoje u svoti naplate od nerezidenta u stranoj valuti i u kunama. Jedna transakcija (naplata) u odnosu sa nerezidentom ne može biti veća od 15.000,00 eura, odnosno odgovarajuće protuvrijednosti druge valute odnosno 105.000,00 kn. Jedna transakcija može biti pojedinačna ili se može obavljati u više međusobno povezanih gotovinskih transakcija koje ukupno prelaze navedene svote. Ovo ograničenje se odnosi i na komitente iz zemalja EU.

Naplaćena strana gotovina mora se položiti u poslovnu banku u roku tri radna dana od dana naplate.

Ako se polaganje strane gotovine i čekova na račun obavlja na osnovi predračuna, rezident je dužan banci naknadno dostaviti ugovor ili račun u roku u kojem je ugovorena isporuka robe ili usluga odnosno drugo ispunjenje obveze. Nije dopuštena uplata od nerezidenta u stranoj gotovini i čekovima koji glase na stranu valutu za prodaju robe koja ne prelazi hrvatsku državnu granicu.

Plaćanje

Pri plaćanju u stranoj gotovini treba provesti odgovarajuće postupke:

1. Banci predočiti predračun, račun ili ugovor.
2. Podići, uz prilaganje predračuna, računa ili ugovora, stranu gotovinu u poslovnoj banci (s deviznog računa ili je kupiti, ali ne kod ovlaštenog mjenjača)
3. U roku 60 dana od dana podizanja gotovine na temelju predračuna poslovnoj banci treba predočiti dokaze da su novci iskorišteni za plaćanje primljene isporuke ili vratiti ih poslovnoj banci.

Plaćanje stranom gotovinom dopušteno je osobama koje su fizičke osobe samo ako to nije zapriječeno odredbama propisa kojim se uređuje oporezivanje dohotka.

5.2. DEVIZNA BLAGAJNA

Stranu gotovinu i čekove koji glase na stranu valutu rezidenti mogu zadržavati u (deviznoj) blagajni samo za neke potrebe, odnosno namjene. Pri tome moraju uvažavati svotu dnevnog blagajničkog maksimuma.

Potrebe	Namjena	Svota prosječnog dnevnog blagajničkog maksimuma
• Službeni put	Troškovi u vezi sa službenim putom.	• Do 1.500,00 eura, bez odobrenja HNB-a.
• Usluge u međunarodnom robnom i putničkom prometu. • Usluge pružanja hitne medicinske pomoći.	Troškovi u vezi s prijevozom sredstava i robe.	• Preko 1.500,00 eura na temelju odobrenja HNB-a na temelju opravdanog zahtjeva.
• Za pružanje ugostiteljsko-turističkih usluga (usluga noćenja, pansiona, polupansiona i usluga prijevoza), • Za pružanje usluga zračnih luka, morskih luka, marina, pristaništa i autocesta te za opskrbu stranih zrakoplova i brodova gorivom i mazivom i drugom potrošnom robom • Za prodaju putničkih i robnih vozniha isprava, neposredno ili preko putničkih turističkih agencija, za račun nerezidenata.	Za vraćanje ostatka novca kupcu.	• Do 3.000,00 eura, bez odobrenja HNB-a. • Preko 3.000,00 eura na temelju odobrenja HNB-a na temelju opravdanog zahtjeva.

Ako rezident podiže stranu gotovinu ili čekove u svrhu njezina pologa u vlastitu deviznu blagajnu, u blagajnički dnevnik upisuje: »za polog u deviznu blagajnu u svrhu službenog puta u inozemstvo«. Strana gotovina se ne može unijeti u deviznu blagajnu kupnjom strane gotovine za potrebe devizne blagajne kod

ovlaštenog mjenjača. Devizni blagajnički maksimum nema nikakvu poveznicu sa blagajničkim maksimumom koji je uređen propisima o fiskalizaciji.

5.3. UNOŠENJE I IZNOŠENJE STRANE GOTOVINE I ČEKOVA I KUNA

Za unošenje i iznošenje strane gotovine i kuna ne postoje ograničenja u svoti unošenja i iznošenja preko granice.

Fizička osoba dužna je pisano prijaviti cariniku unošenje ili iznošenje gotovine u domaćoj ili stranoj valuti preko državne granice u kunskoj protuvrijednosti iznosa od 10.000,00 eura ili više. Ovo ograničenje se ne odnosi na prijelaze nacionalne granice prema zemljama EU.

5.4. TEČAJNA LISTA

Prema čl. 45. st. 3. Zakona o deviznom poslovanju (Nar. nov., br. 96/03. do 76/13.. srednji tečaj HNB-a koristi se za iskazivanje potraživanja i obveza te za statističke potrebe.

U skladu s HSFI-em 11 – *Potraživanja*, srednji tečaj HNB-a upotrebljuje se za obračun potraživanja i obveza iskazanih u inozemnim valutama.

Tablica 57. Tečajna lista HNB-a na dan 31. prosinca 2016.

Tečajna lista 253, utvrđena na dan 30. prosinca 2016. Tečajevi su izraženi u kunama.

Država	Šifra valute	Valuta	Jedinica	Kupovni za devize	Srednji za devize	Prodajni za devize
Australija	036	AUD	1	5,164574	5,180114	5,195654
Kanada	124	CAD	1	5,305671	5,321636	5,337601
Češka	203	CZK	1	0,279057	0,279897	0,280737
Danska	208	DKK	1	1,013533	1,016583	1,019633
Mađarska	348	HUF	100	2,428019	2,435325	2,442631
Japan	392	JPY	100	6,116660	6,135065	6,153470
Norveška	578	NOK	1	0,829941	0,832438	0,834935
Švedska	752	SEK	1	0,787154	0,789523	0,791892
Švicarska	756	CHF	1	7,014628	7,035735	7,056842
V. Britanija	826	GBP	1	8,789355	8,815802	8,842249
SAD	840	USD	1	7,147030	7,168536	7,190042
EMU	978	EUR	1	7,535114	7,557787	7,580460
Poljska	985	PLN	1	1,703466	1,708592	1,713718

5.5. STATISTIČKO IZVJEŠĆIVANJE HNB

Statističko praćenje deviznog poslovanja uređeno je na različit način s obzirom na predmet statističkog istraživanja, svote promatranog prometa, izvještajne subjekte. S obzirom na to, svaki rezident treba samostalno istražiti treba li o kojem predmetu s deviznim nerezidentima izvještavati HNB. Za svakog obveznika izvješćivanja HNB-u to određenje nije trajnog karaktera već se ono može mijenjati s obzirom na promjene u prometima (vrijednostima) predmetima istraživanja kod svakog od njih.

Privatna nefinancijska društva (između ostaloga, „obična” trgovačka društva – d.o.o.) koja nisu u uzorku izvještavanja mogu postati obveznici mjesečnog izvještavanja u bilo kojem trenutku u kojem ukupno stanje zaduženosti ili odobravanja kredita (zajmova) prema inozemstvu premaši poslove u kojim sudjeluju nerezidentne osobe.

6. ZASTARA

Institut zastare reguliran je **Zakonom o obveznim odnosima** (Nar. nov., br. 35/05., 41/08., 125/11. i 78/15., dalje: ZOO) kao općim propisom, a predstavlja protok određenoga vremena (koji ovisi o trenutku nastupa zastare) nakon kojega trenutka dužnik može odbiti ispuniti ono što duguje vjerovniku, a vjerovnik gubi pravo zahtijevati ispunjenje obveze od dužnika, odnosno, vjerovnik gubi pravo na ostvarenje svoje tražbine sudskim putem. Ističemo kako sud na zastaru ne pazi po službenoj dužnosti (*ex offio*), već se dužnik mora na istu pozvati ističući prigovor zastare.

Prema odredbi čl. 214. st. 2. ZOO-a, **zastara nastupa kad protekne zakonom određeno vrijeme u kojem je vjerovnik mogao zahtijevati ispunjenje obveze**, a koje ovisi o rokovima zastare koji su propisani prije svega ZOO-om kao općim propisom te posebnim propisima (Općim poreznim zakonom, Nar. nov., br. 115/16.), Zakonom o trgovačkim društvima (Nar. nov., br. 111/93., 34/99., 121/99. - vjerodostojno tumačenje, 52/00., 118/03., 107/07., 146/08., 37/09., 152/11. - proć. tekst., 111/12. i 68/13., 110/15), Zakonom o mjenici (Nar. nov., br. 74/94. i 92/10.) Zakonom o radu (Nar. nov., br. 93/14.) i dr.

Napomena:

Opširnije o zastari kao i nekim zastarnim rokovima možete pročitati u časopisu RRI&F, br. 12/11., str.115., 12/14. str. 246. i 7/15. str. 168.

U nastavku se daje tablični prikaz zastarnih rokova prema odredbama nekih propisa:

Tablica 58. Zastarni rokovi prema Zakonu o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 35/05., 41/08., 125/11. i 78/15.).

RED. BR.	TRAŽBINA	ROK	OD KADA TEČE
1.	OPĆI ZASTARNI ROK, SVE TRAŽBINE ZA KOJE NIJE PROPISAN POSEBAN ROK	5 godina	Dan nakon dospijea (zakašnjenja), ako se obveza sastoji u činjenju (ispunjenju). Dan nakon što je dužnik postupio protivno obvezi, ako se obveza sastoji u nečinjenju (propušta se neka radnja) ili trpljenju (trpi se tuđa radnja)
2.	POVREMENA POTRAŽIVANJA a) povremena potraživanja	3 godine	Od dospelosti svakog pojedinog davanja
	b) samo pravo iz kojeg proistječu	5 godina	Od dospelosti najstarijega potraživanja nakon kojeg dužnik nije vršio davanja
3.	MEĐUSOBNA POTRAŽIVANJA IZ UGOVORA O PROMETU ROBE I USLUGA (IZ TRGOVAČKIH UGOVORA)	3 godine	Od svake isporuke robe, izvršenog rada ili usluge, odvojeno za svaku isporuku robe, izvršenog rada ili usluge
4.	ZAKUPNINA, NAJAMNINA	3 godine	Dan nakon dospijea (zakašnjenja), neovisno plaća li se povremeno (mjesečno, tromjesečno itd) ili jednom godišnje
5.	NAKNADA ŠTETE	3 godine	Od kada je oštećeni doznao za štetu i osobu koja je štetu učinila

RED. BR.	TRAŽBINA	ROK	OD KADA TEČE
5.	a) izvanugovorne	5 godina	Od nastanka štete - objektivni rok
	b) počinjene kaznenim djelom	Kad istekne zastara kaznenog progona ako je taj rok dulji	
	c) ugovorne	Za vrijeme određeno za zastaru obveze čijom je povredom šteta nastala	
6.	POTRAŽIVANJE ZA: a) struju, vodu, grijanje, dimnjačarske usluge, plin, čistoću - za potrebe kućanstva b) radio i televizijsku pristojbu c) telefon, poštanski pretinac d) pretplatu za povremene tiskovine	1 godina	Od dospelosti svake pojedine tražbine
7.	POTRAŽIVANJA a) utvrđena sudskom odlukom (nagodbom) ili odlukom (nagodbom) drugoga nadležnog tijela	10 godina	Od roka (navedenog) u sudskoj pravomoćnoj presudi
	b) povremena potraživanja utvrđena takvom odlukom (nagodbom)	3 godine	Kao pod red. br. 2
8.	IZ UGOVORA O OSIGURANJU 1. Ugovaratelja (osiguravatelja) a) životnog osiguranja b) iz ostalih ugovora	5 godina 3 godine	Od prvog dana nakon protoka kalendarske godine u kojoj je nastalo potraživanje, odnosno od saznanja za osigurani slučaj, ako dokaže da nije znao, ali u svakom slučaju zastara nastupa za 10 godina kod životnog osiguranja, a kod ostalih za 5 godina
	2. Osiguratelja iz ugovora o osiguranju	3 godine	
	3. Neposredan zahtjev treće osobe prema osiguratelju		zastarijeva za isto vrijeme za koje zastarijeva njegov zahtjev prema osiguraniku odgovornom za štetu
	4. Regresni zahtjev osiguratelja prema trećoj odgovornoj osobi		zastarijevanje počinje teći kad i zastarijevanje osiguranika prema toj osobi i navršava se u istom roku
9.	REGRESNI ZAHTJEV POSLODAVCA PREMA ZAPOSLENIKU	6 mjeseci	Od dana isplaćene naknade štete trećoj osobi kojoj je zaposlenik na radu ili u vezi s radom uzrokovao štetu
10.	PRAVO ZAJMODAVCA DA TRAŽI PREDAJU STVARI	3 mjeseca	Od dolaska zajmodavca u zakašnjenje, a u svakom slučaju godinu dana od sklapanja ugovora

Tablica 59. Zastarni rokovi prema Općem poreznom zakonu (Nar. nov., br. 115/16. čl. 108.).

RED. BR.	TRAŽBINA	ROK	OD KADA TEČE
1.	PRAVO POREZNOG TIJELA na utvrđivanje porezne obveze (uključujući i kamate)	6 godina	Nakon isteka godine u kojoj je nastala porezna obveza
2.	PRAVO POREZNOG TIJELA na naplatu poreza (uključujući kamate, troškove ovrhe i novčane kazne)	6 godine	Istekom godine u kojoj je porezni obveznik sam utvrdio poreznu obvezu ili nakon isteka godine u kojoj je rješenje postalo izvršno

RED. BR.	TRAŽBINA	ROK	OD KADA TEČE
3.	PRAVO POREZNOG TIJELA na obavljanje poreznog nadzora	3 godine	od isteka godine u kojoj je nastala porezna obveza

Tablica 60. Zastarni rokovi prema Zakonu o trgovačkim društvima (Nar. nov., br. 111/93., 34/99., 121/99. - vjerodostojno tumačenje, 52/00., 118/03., 107/07., 146/08., 37/09., 152/11. - proč. tekst., 111/12., 68/13. i 110/15.).

RED. BR.	TRAŽBINA	ROK	OD KADA TEČE
1.	ZAHTJEV J.T.D.-a PREMA ČLANU ZA ŠTETU ZBOG POVREDE OBVEZE SUZDRŽAVANJA OD KONKURENCIJE	3 mjeseca	Od dana kada su ostali članovi saznali za povredu obveze
		5 godina	Od dana učinjene povrede bez obzira na saznanje
2.	POTRAŽIVANJA PREMA ČLANOVIMA J.T.D.-a S NASLOVA ODGOVORNOSTI ZA OBVEZE DRUŠTVA	5 godina, ako tražbina prema društvu ne zastaruje u kraćem roku	Od prvog dana od dana upisa prestanka društva ili prestanka članstva u društvu upisanog u sudski registar
3.	ZAHTJEV PREMA DIONIČARIMA ZA POVRAT ONOGA ŠTO SU PRIMILI OD DRUŠTVA SUPROTNO ZTD-u	5 godina	Od primitka plaćanja
4.	ZAHTJEV ZA NAKNADOM ŠTETE PREMA ČLANOVIMA UPRAVE I NAD. ODBORA KOJU POČINE U VOĐENJU POSLOVA ODNOSNO NADZORA	5 godina	Od dana učinjene povrede neovisno o danu saznanja
5.	ZAHTJEV ZA NAKNADOM ŠTETE PROUZROČENOM ISKORIŠTAVANJEM UTJECAJA U DRUŠTVU	5 godina	Od dana učinjene povrede neovisno o danu saznanja
6.	ZAHTJEV ZA NAKNADOM ŠTETE PREMA LIKVIDATORU KOJU JE PROUZROČILA PROVEDBA LIKVIDACIJE	1 godina	Od brisanja društva iz sudskog registra
7.	ZAHTJEV d.d.-a PREMA ČLANU UPRAVE ZBOG POVREDE PRAVILA O ZABRANI KONKURENCIJE	3 mjeseca	Od kada su ostali članovi uprave i članovi nadzornog odbora saznali za štetnu radnju
		5 godina	Od dana kad je radnja učinjena (objektivni rok), bez obzira na saznanje
8.	ODGOVORNOST ČLANOVA DRUŠTVA I ČLANOVA UPRAVE d.o.o.-a ZA RADNJE PRI OSNIVANJU	5 godina	Od dana upisa društva u sudski registar, odnosno od dana štetne radnje, ako je poduzeta nakon upisa
9.	ZAHTJEV PO OSNOVI NEDOPUŠTENIH PRIMANJA ČLANOVA d.o.o.-a	5 godina	Od dana kada je primljena uplata

RED. BR.	TRAŽBINA	ROK	OD KADA TEČE
10.	ZAHTJEV ZA ISPUNJENOM ČINIDBOM (koja se na temelju poslovnog udjela mora ispuniti) PREMA PRAVNOM PREDNIKU STJECATELJA POSLOVNOG UDJELA	5 godina	Od podnošenja prijave za upis prijenosa poslovnog udjela u knjigu poslovnih udjela
11.	ZAHTJEV PREMA ZAKONSKIM ZASTUPNICIMA VLADAJUĆEG DRUŠTVA ZA ŠTETU POČINJENU U OVISNOM DRUŠTVU PRI DAVANJU UPUTA, A I PREMA ČLANOVIMA UPRAVE I NEOVISNOG DRUŠTVA KAO SOLIDARNIM DUŽNICIMA	5 godina	Od dana učinjene povrede neovisno o danu saznanja
12.	ZAHTJEV PREMA ČLANOVIMA UPRAVE I NADZORNOG ODBORA PRIPOJENOG DRUŠTVA ZA ŠTETU NASTALU PRIPAJANJEM	5 godina	Od dana objave upisa pripajanja u sudski registar suda sjedišta društva preuzimatelja
13.	ODGOVORNOST ČLANOVA UPRAVE GOSPODARSKOG INTERESNOG UDRUŽENJA ZA ŠTETU KOJU MU POČINE POVREDOM SVOJIH OBVEZA	5 godina	Od dana učinjene povrede neovisno o danu saznanja

Tablica 61. Zastarni rokovi prema Zakonu o radu (Nar. nov., br. 93/14.), Zakonu o mjenici (Nar. nov., br. 74/94. i 92/10.) i Zakonu o čeku (Nar. nov., br. 74/94)

RED. BR.	TRAŽBINA	ROK	OD KADA TEČE
1.	ZAKON O RADU Potraživanja iz radnog odnosa	5 godine	Od dana nastupa činjenice (dospjelosti) na kojoj se temelji potraživanje
2.	ZAKON O MJENICI a) Svi mjeničnopravni zahtjevi protiv akceptanta	3 godine	Dan nakon dospijeca (zakašnjenja)
3.	b) Mjeničnopravni zahtjevi imatelja mjenice protiv indosanta i protiv trasanta	1 godina	Od dana pravodobno podignutog protesta, a ako se u mjenici nalazi odredba "bez troškova", onda od dospelosti
	c) Mjeničnopravni zahtjevi indosanta jednih protiv drugih i protiv trasanta zastaraju	6 mjeseci	Od dana kad je indosant iskupio mjenicu ili od dana kad je protiv njega postupljeno kod suda
4.	ZAKON O ČEKU a) Regresni zahtjevi imatelja čeka protiv indosanta i protiv trasanta	6 mjeseci	Od proteka roka za podnošenje na isplatu

RED. BR.	TRAŽBINA	ROK	OD KADA TEČE
4.	b) Regresni zahtjevi indosanta jednih protiv drugih i protiv trasanta zastaraju	6 mjeseci	Od dana kada je indosant iskupio ček ili od dana kada je protiv njega kod suda postupljeno.
5.	ZAKON O VLASNIŠTVU I STVARNM PRAVIMA (Nar. nov., br. 91/96. do 152/14.) a) Pravo služnosti	20 godina	Prestaje zastarom ako se nije izvršavalo (čl. 241)
	b) Dosljednost - stjecanje vlasništva	10 (pokretnine) 20 godina	Posjedovanje pokretne stvari ili nekretnine

7. ROKOVI PLAĆANJA

Rokovi plaćanja uređeni su čl. 11. do 14. Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (Nar. nov., br. 108/12. - 112/13., Uredba, 78/15. - ZOO).

Tablica 62. Rokovi plaćanja između poduzetnika i osoba javnog prava.

Rokovi plaćanja između poduzetnika	
1. Ugovorom se može odrediti rok plaćanja obveza	do 60 dana
2. Ugovorom se može odrediti rok plaćanja ako je sklopljen ugovor o robno-trgovačkom kreditu u pismenom obliku	do 360 dana
3. Ako nije ugovoren rok plaćanja - plaća se u roku	30 dana
Rokovi plaćanja između poduzetnika i osoba javnog prava – ako je osoba javnog prava dužnik	
1. Ugovorom se može utvrditi rok plaćanja	do 30 dana
2. Iznimno rok plaćanja može se ugovoriti rok plaćanja	do 60 dana
3. Ako rok nije ugovoren tada se obveza plaća u roku	30 dana
Rokovi plaćanja između poduzetnika i osoba javnog prava – ako je osoba javnog prava vjerovnik	
1. Ugovorom se može odrediti rok plaćanja obveza	do 60 dana
2. Ugovorom se može odrediti rok plaćanja ako je sklopljen ugovor o robno-trgovačkom kreditu u pismenom obliku	do 360 dana
3. Ako nije ugovoren rok plaćanja - plaća se u roku	30 dana

Tablica 63. Tijek rokova za plaćanje:

Rokovi plaćanja počinju teći od dana kada je:	
- dužnik primio račun ili drugi odgovarajući zahtjev za isplatu ili	
- vjerovnik ispunio svoju obvezu (ako nije moguće utvrditi dan primitka računa ili drugog odgovarajućeg zahtjeva za isplatu ili ako je dužnik primio račun ili drugu odgovarajući zahtjev za isplatu prije nego je vjerovnik ispunio obvezu) ili	
- istekao rok za pregled predmeta isporuke ako je ugovoren ili zakonom određen rok za takav pregled	

Napomena:

Detalnije o rokovima plaćanja može se pročitati u RRIF-u br. 1/12. str. 267., br. 10/15. str. 180., PiP-u 10/12. str. 3.